UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Questiones spiritualis [con]uiuij delicias preferentes, super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica octaua post trinitatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70506

Visual Library

rere. Unde auguſtin⁹ in ſermone dñi in mõte. Non veniã poſtulabis ab eo qui tibi iniuriam fecit. ſed tñ dimittas ſicut tibi a dño dimitti cupis qd ipſe cõmiſeris. Et eſt debitũ perfectionis qd ꝓfert ad maiorẽ gloriã. ⁊ hoc modo dicit chryſo. ꝙ iniuriat⁹ debes duplicẽ recõciliationem querere. vt duplicẽ gloriã cõſequaris. vnã qua iniuriatus es. alterã quia prior rogaſti. Nõ enĩ volẽs te de⁹ ſubſternere ſub pedibus eius iubet te pri⁹ rogare ſed volẽs tibi humilitatis gloriam prouidere. hec ille.

N dominica ſeptima eſt euãgeliũ. In illo tẽpore. Cum multa turba ⁊c. matthei. viij. poſſũt diſputari q̃ in dñica quarta q̃drageſime diſputata ſunt.

N dominica octaua eſt euãgeliũ. Attendite a falſis ꝓphetꝫ ⁊c. matt. vij. Circa qd poſſunt diſputari ſequentes queſtiões. ¶ Prima. vtrum cauendi ſint falſi prophete. ¶ Scd̃a. vtrum ſufficiẽs argumentum ad cognoſcendũ predictos lupos aſſignatur. cum dicitur. A fructibus eorum cognoſcetis eos. ¶ Tertia. vtrum ſimpliciter ex volũtate iudicanda ſit actio bona vel mala.

D primã ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ ſint cauendi falſi ꝓphete. ¶ Prio ſic. Nulli tales nunc ſunt. ergo ⁊c. antecedens probat ex illo Matth. xi. Lex ⁊ prophete vſqꝫ ad Iohẽ. ergo videtur ꝙ nõ oporteat poſt tẽpora iohãnis a talib⁹ attẽdere. ¶ Secundo ſic. ſi dicantur per falſos ꝓphetas heretici. Contra. Apls inquit. i. Corin. xi. Oportet eſſe hereſes in eccleſia. vt qui probatiſſunt manifeſti fiant. ergo non eſt attendendũ ſiue cauendũ ab eis. ¶ Tertio ex illo Matthei xiij. Ubi dominus mandauit vt ſerui permitterent creſcere zizania vſqꝫ ad meſſem. ſed per zizaniam heretici intelligunt ſm augu. ergo ⁊c. ¶ In oppoſitum eſt euangeliũ preſens. ¶ Reſpondeo dicendũ ſub iſta cõcluſione. ꝙ diligenter cauendi ſunt falſi prophete qui hic heretici dicuntur. Et hoc multiplici ratione. Primo ſunt diligẽter cauendi. quia occulte veniunt ⁊ incedũt falſam doctrinam ſub virtutum apparentia palliantes. Unde dicitur. Veniunt in veſtimentis ouium. i. vt recti ſub bonis ope

ribus.ſcꝫ orationibus.ieiunijs.
⁊ elemoſinis.q̇ ipſi ficte faciūt.
quia in his non honorē dei intē
dunt:ſed fauorem populi captā
dum vt eorū dictis credulitas
citius adhibeatur.de quibus di
cit apoſtolus ad Rom̄.xvj. Per
dulces ſermones ⁊ benedictio-
nes ſeducunt corda innocentiū.
Secūdo.ſunt diligenter cauēdi
propter periculū.Unde ſubdit.
Sunt enim intrinſecus ſcilicet
per corruptā voluntatē ⁊ inten-
tum nocēdi ⁊ ſeducendi lupi ra
paces.Lupi enim non ſolū ſunt
mordaces.ſed etiam venenatos
habent dentes.Sic heretici cū
mordent venenū falſe doctrine
effundūt.tales enim niſi diligē-
ter caueantur multū ꝓficiunt ad
impietatē.quia vt dicit apl's.ij.
Timoth.ij.Sermo eorū vt can
cer ſerpit.Et ideo bene dicitur
Eſa.lij.Recedite recedite noli-
te tangere immundū.q2 ſicut di
citur Eccl'ia.xiij.Qui tetigerit
picem coinq̄nabitur ab ea.⁊ qui
cōmunicat ſuperbo induet ſup-
biam.Tertio cauendi ſunt ne in
noluamur penis damnatiōis eo
rum.q̇ ſunt plures in iure.¶Ad
rationes in oppoſituꝫ.¶Ad pri-
mam reſpōdetur ſm albertum.
Dicit enim ꝙ obiectio illa fuit
chryſo.⁊ ſoluit eam ſic.ꝙ ꝓphe
tia eſt proprie diuina inſpiratio
ſub immobili veritate tales eo
rum euentus denūciās que ſunt
de redemptore ⁊ ſanctis.et hoc
modo prophetia fuit finita vſqꝫ
ad iohannē qui digito ſaluato-
rem demonſtrauit.ſed ſi prophe
tia dicitur quecūqꝫ enunciatio
futurorū tunc ꝓphete ſunt ⁊ fue
runt poſt iohannē.ſicut agabus
filius philippi in actibus apo-
ſtolorū qui famē ⁊ vincula pau
li pronunciabat.⁊ multi alij qui
ad humanarū aurium directio-
nem multa pronūciarūt.Secū-
do reſpondetur ꝙ hic falſi pro-
phete dicūtur heretici.¶Ad ſe
cundā reſpōdetur negādo conſe
quentiā.Et ratio eſt.quia vtili-
tas que ex hereſib⁹ venit.eſt pre
ter hereticoꝝ intentionē.quoꝝ
intentio eſt corrūpere fidem qđ
eſt maximi nocumenti.vnde ma
gis reſpiciendū eſt ad id qđ eſt
per ſe de intētione eorum vt ex-
cludātur.ꝙ̄ ad hoc quod eſt pre
ter intentionē eorum vt ſuſtineā
tur.¶Ad tertiā reſpondetur.q2
ſupra dicit auguſtin⁹.Illud eſt
intelligendū in eo caſu.quando
non poſſunt extirpari zizania ſi-
ne extirpatione tritici.vt dictū
eſt in vltima queſtione diſputa-
ta in dominica ſecunda poſt fe-
ſtum trinitatis.

D ſecūdā
ſic procedit.
Et videtur ꝙ
nō detur cōue
niēter ſignū
cognoſcendi
falſos ꝓphe-
tas.cum dicit.A fructibus eoꝝ
cognoſcetiſ eos.¶Primo.quia

tales vt dicitur in euangelio. ve
niunt inveſtimentis ouium. ſed
veſtes ouiū ſunt opa bona. vñ la
na ponitur inter fructus ouium
ergo non eſt conueniens ſignuz
cognoſcendi falſos prophetas.
¶ Secundo ſic. opera de genere
bonorum ſunt communia bonis
et malis. ꝛ ſunt fructus bone vo
lūtatis. ergo ex illis nō. poſſunt
diſcerni falſi prophete a veris.
¶ In oppoſitum eſt euangeliuz
preſens. ¶ Reſpondeo dicendū
ꝙ ſignum cognoſcendi falſos. p
phetas datur conueniens. cum
dñs dicit. A fructibus eorum co
gnoſcetis eos. Patet iſta cōclu
ſio. quia fructus ex quibꝰ cogno
ſcuntur boni catholici eſt maxi-
me confeſſio immaculata fidei
catholice ſanctis operibus aſſo
ciata. Unde ſi confitetur fidem
catholicam quaz vniuerſalis ec
cleſia tenet ꝛ docet. et bona ope-
ra non facit falſus propheta eſt.
ſed bonus chriſtianus iudicatur
de quibꝰ apoſtolus loquitur ad
Eph. v. dicens. Ut filij lucis am
bulare. fructus lucis eſt in omni
bonitate. in iuſticia ꝛ veritate. p
bātes quid ſit beneplacituz deo.
Ubi duo ponit. Primo ſubſtan-
tiam operis ſiue genus operis.
Secundo intentionez faciētis.
De primo dicit. Fructꝰ lucis eſt
id eſt. opera fructifera et clara.
Ecci. xxiiij. Flores mei fructus
honoris et honeſtatis. Ubi ad-
uertēdum ꝙ quia omnis virtus
ad tria reducitur. Nam oportet
ꝙ agens ordinetur in ſe. ad pro-
ximum ꝛ ad deum. In ſe vt ſit bo
nus in ſeipſo. ꝛ propter hoc dicit
In omni bonitate. Item ad pro
ximum per iuſticiam ideo dicit.
In iuſticia. pſal. Feci iudicium
et iuſticiam. Item ad deum per
cognitionem ꝛ confeſſionez ve
ritatis. Et ideo dicit. Et verita-
te. Quantum ad ſcōm ſcz inten-
tionem facientis. ſubdit. Pro-
bantes quid ſit beneplacitū deo.
id eſt. vt intendas facere qd pla
cet deo. Roma. xij. Probetis q
ſit voluntas dei bona ꝛ benepla
cens ꝛ perfecta. A fructibꝰ ergo
lucis. que ſunt opera fructifera
et clara. in omni bonitate. iuſti-
cia ꝛ veritate. cum intentione fa
ciendi qd deo placet cognoſcun-
tur veri prophete. veri doctores
catholice veritatis. et a contra-
rijs fructibus cognoſcūtur falſi
prophete. errorum magiſtri. vel
doctores heretice prauitatis.
Ex his que dicta ſunt pz reſpon
ſio ad obiecta. quoniam ex illis
ſimpliciter non bene diſcernun-
tur ſicut arguitur.

D tertiaz
queſtionez ſic
procedit. Et
videt ꝙ ſim-
pliciter ex vo
luntate actio
iudicanda ſit
bona vel mala. ¶ Primo ſic. Ex
preſenti euangelio vbi dicitur.
Non poteſt arbor mala bonos

fructus facere. nec arbor bona fructus malos. ſed voluntas bona comparatur bone arbori. mala autē male. cum ergo fructus volūtatis ſint actus exteriores, videtur ꝙ ex bonitate vel malicia volūtatis ſimpliciter exteriores actus dicendi ſunt boni vel mali. ¶ Scđo ſic. in tertio metaphiſice dicit phs. ꝙ ratio boni a fine ſumitur. ſed actus volūtatis habet ordinē ad finem mediante volūtate cuius obiectuz eſt finis. ergo ſm bonitatem vel maliciā volūtatis dicendus eſt actus exterior bonus vel mal⁹. ¶ Tertio. dicit auguſtinus. Voluntas eſt qua peccat᷑ ⁊ recte viuitur. ſꝫ ſm ꝙ ea peccat᷑ eſt mala. ſm vero ꝙ ea recte viuit᷑ eſt bona. ergo actus ipſi exteriores debēt iudicari boni vel mali. ſm bonitatē vel maliciā volūtatis. ¶ In oppoſitum ſic. dicit phs. ij. ethicoꝝ. ꝙ quedā ſunt que bene fieri nō poſſunt. qꝛ cū ſint extrema. in eis nō eſt mediū accipere. ꝯuenit aūt in talia opera ꝓgredi ꝓpter voluntatē alicui⁹ finis boni. ergo nō eſt iudicādus act⁹ exterior bonus ꝓpter bonitatez volūtatis. ¶ Rn̄deo dicendū. ꝙ volūtas poteſt dupliciter ꝯſiderari. vel ſm ꝙ intēdēs prout in vltimū finē fertur. vel ſm ꝙ eſt eligēs. ꝓut fert᷑ in obiectū proximum. quod in finē vltimū ordinatur. Si cōſideret᷑ p̄mo modo. ſic eſt cōcluſio p̄ma. ꝙ malicia voluntatis ſufficit ad hoc ꝙ actus malus eſſe dicat᷑. qꝛ quod malo fine agit᷑ malū eſt. ¶ Secūda cōcluſio. bonitas volūtatis intēdētis nō ſufficit ad bonitatem actus. qꝛ act⁹ poteſt eſſe de ſe malus qui nullo modo poteſt bene fieri. Si aūt ꝯſideret᷑ volūtas ſm ꝙ eſt eligēs. ſic eſt tertia cōcluſio. ꝙ vniuerſaliter veruz eſt ꝙ a bonitate volūtatis dicit᷑ actus bonus ⁊ a malicia malus. Sed notandū ꝙ ad bonitatē cōſilij qd̄ electionē p̄cedit. vt i. vij. ethicoꝝ dr̄. tria exigūtur. Vnū ſcꝫ ꝙ ꝯſilians ꝑſtituat ſibi finez debitū. qꝛ ſi aliquis ad malū finem ꝯſequēdū multas efficaces vias inueniat. nō dicit᷑ bon⁹ conſiliator. ¶ Scđo ꝙ ad bonū finē ꝯſequendū adinueniat bonū op⁹ per quod finē ꝯſequat᷑. Vnde ſi quis bonū finē intēdat ꝯſequi ꝑ malā actionē. nō eſt bonus cōſiliator. qꝛ ſortitur finē incōuenienti medio. eo ꝙ illud qd̄ ad finez ordinatur. nō eſt ꝓportionatum fini illi. ſicut ſi aliq̄s verā concluſionē per mediū imptinēs cōcluderet. Tertio reqͥritur vt adinueniat vtrūqꝫ in tēpore cōuenienti. ne ſit p̄ceps in feſtinādo. vel etiā inutilis in tardādo. ſed hoc vltimū pertinet ad bonitatē cōſilij. ſm qd̄ conſiliū in ratione inquirēte ⁊ inueniente aliud et aliud eſt ex parte rei cōſiliabilis cum ergo electio ſit quaſi conſilij cōcluſio. vt in tertio ethicorū dicit᷑. oportet ꝙ ad bonitatē voluntatis eligentis ꝯcurrat finis

et bonitas. bonitas eius qđ eſt
ad finem ordinatum. ⁊ ſi hoc ſit
ꝓculdubio actus exterior bonꝰ
erit. ſi autem alterū deſierit erit
voluntas mala ⁊ actus malus.
¶ Ad ratiōes in oppoſitū. ¶ Ad
primā reſpondet ꝙ arbor eſt ex
qua immediate procedit fructꝰ.
Unde arbori comparat volūtas
in euāgelio. ſm ꝙ eſt eligens. q̄
ex electione immediate ſeq̄tur
fructus. Uel vt dicit ſctūs tho.
in ꝑma ſcđe. (q. xx. ar. ij. ad pri-
mum.) per alia verba. Uolūtas
bona prout ſignificat per arbo-
rem bonā. eſt accipienda ſm ꝙ
habet bonitatē. ⁊ ex actu volito
⁊ ex fine intento. ¶ Ad ſcđam re-
ſpondetur negādo conſequētiā.
Et ratio eſt. quia ad bonitatem
rei nō ſolū exigitur bonitas fi-
nis vltimi. quam reſpicit volun
tas intendēs. ſed etiā bonitas fi
nis primi quē reſpicit volūtas
eligens. ⁊ ideo nō ſeq̄tur ꝙ boni
tas volūtatis intēdentis ad bo-
nitatē actus ſufficiat. ¶ Ad ter-
tiā reſpondet ſicut ad ſuperiꝰ.
non enim ſolū aliquis peccat q̄n
vult malum finem. ſed etiam q̄n
vult malum actum.

IN dominica nona euangeliū eſt. Homo q̄daꝫ erat diues ⁊c. Lu. xvj. Circa qđ poſſunt diſputari ſequētes queſtiōes. ¶ Prima. vtruꝫ prelatus vel clericus
diſſipans bona eccleſie ſit depo-
nendus. ¶ Scđo. vtrū ꝯueniēter
dent pecunie ſiue elemoſine vt
oretur pro dante. ¶ Tertio. vtrū
de illicitis acquiſitis poſſit fie-
ri elemoſina.

AD primaꝫ queſtioneꝫ ſic ꝓceditur. ⁊ videtur ꝙ clericus ſiue p̄latꝰ diſſipās bona eccleſie nō ſit ꝓpt hoc deponēdus. ¶ Primo ſic. Matrimoniū ſpūale in
quo p̄latus eſt vir ſiue ſpōſus ec-
cleſie ſue. eſt nobiliꝰ ꝙ carnale
vbi vir cōiungit carnaliter vxo-
ri ſue: ſed in matrimonio carna-
nali vir q̄uis bonorū vxoris ſit
diſſipator. nō remouet aut depo-
nitur de matrimonio. ergo nec
prelatꝰ ꝑ hoc ꝙ diſſipauerit bo-
na eccleſie venit deponēdus. q̄n
videt bona. ¶ In oppoſitum ar-
guit ex p̄ſenti euāgelio. argueu-
do a minori ad maiꝰ. q̄ diſſipa-
tor bonoꝝ tēporaliū dn̄i ſui de-
ponit ab officio. multomagiꝰ d3
deponēdꝰ p̄latus diſſipator bo-
noꝝ tēporaliū ſiue ſpūaliū ꝗ͠.
¶ Rn̄deo dicēdū ꝙ p̄latꝰ diſſipa-
tor ſiue dilapidator bonoꝝ eccle-
ſie eſt deponēdꝰ ab eccl'ia. Jſta
ꝯcluſio colligit ex multis capi-
tulis in decre. ix. q. iij. c. vlti. xi.
q. v. Diaconi. et. c. abbatibus. et